

מדת הדין

שינוי הדף היומי בדרך קצרה

לע"צ הגאון רבי שמואל יעקב בן רבי
יששכר דב בורנשטיין זצוק"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 332 פרשת אמור תשפ"ו

חולין ג-ט

ברי לי שלא התעלפתי, ויש לומר שמדובר שאינו לפנינו כדי שנשאל אותו, רבינא ורבה בר עולא לא ביארו כרבא אביי ורב אשי כי קשה על מה הולך וכולם, כולם לא תירצו כרבה בר עולא לפי הלישנא שכאן המשנה העקרית על טמא בקדשים קשה שאדרבה בזבחים זה העיקר, ולפי הלישנא שבזבחים זה העיקר וכאן כתבו טמא במוקדשים אגב טמא בחולין קשה שגם טמא בחולין הוא משנה שאינה צריכה שהרי חולין שנעשו על טהרת הקודש אינם כקודש, כולם לא ביארו כרבינא בלישנא קמא שהם סברו שרוב המצוים אצל שחיטה הם מומחים, כולם לא ביארו כרבינא בלישנא בתרא שהם לא חששו שהשוחט יתעלף, רבא לא ביאר כאביי כי קשה מיוצא ונכנס, אביי לא ביאר כרבא כי רק בנגע הוא חשש וכשלא נגע אין לחשוש, רב אשי לא ביאר כאביי ורבא שהוא סבר שכוחים הם גירי אריות, אביי לא ביאר כרב אשי שהוא לא סבר כרבא שניתן לאכול משחיטת מומר לנבילות אך לא מוכן מדוע רבא לא ביאר כרב אשי, יש לומר שרבא ביאר לדברי אביי אך באמת הוא יבאר את המשנה כשיטתו.

שנו בברייתא ששחיטת כותי מותרת דוקא כשישראל עומד על גביו ואם בא ומצאו שכבר שחט יחתוך כזית ויתן לו אם אכלו מותר לאכול משחיטתו ואם לא אסור לאכול משחיטתו וכן אם מצא בידו,

דף ד מחזורות של צפרים יקטע את ראשו של אחד מהם אם אכלו מותר לאכול משחיטתו ואם לא אסור לאכול משחיטתו, אביי מדייק מהרישא שדוקא כשישראל עומד על גביו זה כשר אך לא מועיל כשהוא רק יוצא ונכנס, רבא מדייק מהסיפא שדוקא כשמצא ששחט מותר רק כשאכל ממה ששחט אך ביוצא ונכנס מותר גם כשלא אכל, אביי סבר שאין לדייק מהסיפא ויוצא ונכנס מועיל רק בדיעבד כמו במצא ששחט, ורבא סבר שאין לדייק מהרישא שהוא סובר שביוצא ונכנס הוא ממש כעומד על גביו.

יש להקשות מדוע כשנתן לו לאכול מאחד מהם מותר לו לאכול מכולם אולי הוא אכל רק את מה שהיה ברור לו שנשחט כראוי, מבאר רב מנשה שמדובר שהישראל מכניסם תחת כנפיו, אך לכאורה נחשוש שהיה לו סימן בה, אמר רב מרשיא שהוא ממסמס את הסל ואין לומר שהכותי אכל כי הם סוברים שאין שחיטה לעוף מהתורה שא"כ קשה על שאר דיני שחיטה שהייה דריסה הגרמה חלדה ועיקור שאינם מפורשים בתורה ובכ"ז לא חששו להם אלא שבמה שהכותים החזיקו לעשות כראוי לא חששו שלא יעשה כראוי, ונחלקו תנאים במה שהכותים החזיקו בדבר שאינו מפורש ששנינו שמצת כותי מותרת ויוצא בה בפסח ור"א אסר כי אינם בקיאים בדקדוקי מצוות ישראל, ורשב"ג אומר שבמצוה שהם החזיקו בה הם מדקדקים יותר מישראל, ולרשב"ג מה שהתירו במצה לכאורה זה פשוט, יש לומר שהיינו אומרים שהכותים לא בקיאים בשימור, קמ"ל שהם בקיאים, לכאורה ר"א אמר שהם לא בקיאים בשימור ולפ"ז קשה שרשב"ג אמר שבמצוה שהם החזיקו הם מדקדקים יותר מישראל וזה כדברי ת"ק, יש לומר שהם נחלקו במצוה שכתובה והם לא החזיקו שלת"ק כיון שהיא כתובה זה מועיל גם בלא החזיקו בה ולרשב"ג זה מועיל רק בהחזיקו בה, אך קשה שא"כ רשב"ג היה צריך לומר אם החזיקו ולא לכתוב כל מצוה שהחזיקו, אלא יש לומר שהם נחלקו במצוה שאינה כתובה והחזיקו בה שלת"ק זה לא מועיל ולרשב"ג זה מועיל.

לרבא מותר לאכול משחיטת מומר שאוכל נבילות לתיאבון שכיון שיש לפניו היתר ואיסור הוא לא עוזב את ההיתר לטובת האיסור אך לפ"ז קשה שניתן לאכול משחיטתו גם אם לא בדק אחריו את הסכין, ויש לומר שכשמתקלקלת הסכין הוא לא טורח למצוא סכין טובה, והתלמידים רצו להביא ראיה לדברי רבא ממה ששנינו שחמץ של עוברי עבירה אחר פסח **עמוד ב** מותר לאכלו מיד כיון שהם מחילפים וסברו לומר שזה לדעת

דף ג כיון שחרב הוא כחלל אם טמא מת שחט בסכין הוא מטמא את הסכין והיא מטמאה את בשר הקרבן, ומה שכתוב טמא במוקדשים מדובר רק בטמא שרץ, עוד יש לומר שמדובר אף בטמא מת והוא שחט בקרומית של קנה בדוקה שהטומאה לא עוברת לבשר כמו ששנינו בכל שוחטים בין בצור בין בזכוכית בין בקרומית של קנה.

אביי מבאר במשנה הכל שוחטים אפילו כותי ודוקא כשישראל עומד על גביו ובישראל יוצא ונכנס לא ישחוט ואם שחט יחתוך הישראל כזית בשר ויתן לכותי אם אכלו מותר לאכול מהשחיטה ואם לא אכל אסור לאכול מהשחיטה, חוץ מחרש שוטה וקטן שפסול אפילו בדיעבד שמא שהו דרסו שמא החלידו, ולפ"ז מה ששנינו וכולם ששחטו אין לומר שזה מדבר על חרש שוטה וקטן שאם דברנו עליהם קודם יש לכתוב ואם שחטו ואם זה מדבר על כותי קשה שהרי אמרנו שכשישראל עומד על גביו הוא שוחט לכתחילה, ונשאר קשה, ורבא מקשה וכי ביוצא ונכנס אסור לשחוט לכתחילה הרי שנינו שמי שהניח עכו"ם בחנותו וישראל יוצא ונכנס היין שבחנות מותר, אך יש לדחות שלא כתוב מניח אלא המניח וזה דוקא בדיעבד, אלא יש להוכיח ממה ששנינו שהשומר לא צריך לשבת ולשמור ומותר גם אם הוא יוצא ונכנס, **ורבא מבאר** את המשנה הכל שוחטים אפילו כותי ודוקא כשישראל יוצא ונכנס אך אם בא ומצא ששחט יחתוך כזית בשר ויתן לו אם אכלו מותר ממה ששחט ואם לא אכלו אסור לאכול חוץ מחרש שוטה וקטן שפסול גם בדיעבד שמא שהו דרסו שמא החלידו, אך יש לדקדק שאם וכולם ששחטו הולך על חרש שוטה וקטן יש לכתוב ואם שחטו שהרי עליהם מדברים ואם זה הולך על כותי הרי אמרנו שביוצא ונכנס שוחט גם לכתחילה, ונשאר קשה.

רב אשי מבאר במשנה הכל שוחטים אפילו ישראל מומר ולכאורה אם מדובר במומר לאכול נבילות לתאבון וכתבא שסובר שמומר שאוכל נבילות לתאבון **עמוד ב** יכול לבדוק סכין ולתת לו לשחוט ומותר לאכול משחיטתו אך אם לא בדק סכין ונתן לו לא ישחוט ואם שחט יבדוק את הסכין אחריו אם היא טובה מותר לאכול משחיטתו ואם היא פגומה אסור לאכול מהשחיטה חוץ מחרש שוטה וקטן שגם בדיעבד לא יאכל משחיטתם שמא שהו דרסו שמא החלידו, אך יש לדקדק שאם וכולם ששחטו הולך על חרש שוטה וקטן יש לכתוב ואם שחטו ואם זה הולך על ישראל מומר הרי אם הוא בדק סכין מותר לכתחילה לתת לו לשחוט ואם לא בדק את הסכין אם היא לפנינו שיבדוק עכשו ואם אינה לפנינו מה מועיל שאחרים רואים אותו אולי הוא שחט בסכין פגומה, ונשאר קשה.

רבינא מבאר במשנה הכל שוחטים שכל מי ששוחט הוא מומחה לשחוט ואפילו אם אינו מוחזק לשחוט ודוקא כשיודעים בו שהוא יודע לומר הלכות שחיטה ואם לא יודעים בו לא ישחוט ואם שחט יבדוק אם יודע לומר הלכות שחיטה מותר לאכול משחיטתו ואם לא אסור לאכול משחיטתו חוץ מחרש שוטה וקטן שפסולים גם בדיעבד שמא שהו או דרסו או החלידו, ולפ"ז אין לומר שכולם ששחטו מדובר בחרש שוטה וקטן שהרי אם מדברים עליהם יש לומר ואם שחטו, ואם הכוונה שגם שמי שאינו מומחה שחיטתו כשרה הרי מספיק לבדוק, ויש לומר שמדובר באופן שאינו לפנינו שנוכל לבדוק, וללישנא בתרא רבינא מבאר הכל שוחטים הכל מוחזקים לשחוט ואפילו כשאינם מומחים ודוקא כששחטו לפנינו שמים או שלש פעמים ולא התעלפו אך אם לא שחטו לפנינו ב' או ג' פעמים לא ישחטו שמא יתעלף, ואם שחט ואמר ברי לי שלא התעלפתי שחיטתו כשרה חוץ מחרש שוטה וקטן שגם אם אמר ברי לי שלא התעלפתי שחיטתו פסולה שמא שהו שמא דרסו שמא החלידו, ולפ"ז מה שכתוב וכולם ששחטו אין הכוונה לחרש שוטה וקטן שהרי עליהם מדברים וצריך לומר ואם שחטו ואם מדובר במי שאינו מוחזק הרי מספיק באומר

ר' יהודה שחמץ אסור בהנאה לאחר פסח וההיתר הוא רק מפני שהם מחליפים א"כ רואים שהם לא עוזבים היתר שלפניהם ואוכלים דבר איסור, ויש לדחות שזה כר"ש שחמץ מותר מדאורייתא אחר פסח ושל ישראל אסור רק מדרבנן ולכן רק בדרבנן הקילו ולא בדאורייתא, אך יש לדייק ממה שלא כתוב שאני אומר החליפו אלא מפני שמחליפים והיינו שודאי הם מחליפים ואם בדרבנן הם מחליפים כ"ש שהם לא יעברו על איסור תורה, לכאורה יש להוכיח ממה ששנינו הכל שוחטים אפילו כותי ואפילו ערל ואפילו ישראל מומר ואם בערל מדובר במתו אחיו מחמת מילה א"כ ודאי שהוא כישראל גמור אלא מדובר שהוא מומר לערלות וא"כ מומר לדבר אחד אינו מומר לכל התורה, ובמה שכתוב אפילו ישראל מומר יש לדקדק אם מדובר במומר לדבר אחד זה למדנו ממומר לערלות אלא ודאי מדובר במומר לאיסור והיתר ובכ"ז מותר לאכול משחיטתו כדברי רבא, ויש לדחות שבאמת במומר לאכול נבילות אסור לאכול משחיטתו שכיון שהוא דש בזה זה כהיתר אצלו, אלא מדובר במומר לע"ז וכדברי רב ענן בשם שמואל שמותר לאכול משחיטתו, ושמואל הוכיח את זה מיהושפט מלך יהודה שנהנה מסעודתו של אחאב שכתוב ויזבח לו אחאב צאן ובקר לרוב ולעם אשר עמו ויסיתהו לעלות אל רמות גלעד ואין לומר שהוא רק זבח ויהושפט לא אכל שהרי נאמר ויסיתהו ואין לומר שהוא רק הסיתהו בדברים כמו שכתוב כי יסיתך אחיך שגם שם מדובר באכילה ושתייה, ומה שכתוב אצל איוב ותסיתני בו לבלעו חנם הסתה של מעלה היא ודאי רק בדברים, ואין לומר שיהושפט שתה ולא אכל שכמו שלגבי שתיה מומר לע"ז הוא לא מומר לכל התורה כך לגבי שחיטה הוא לא מומר, אך יש לחלק שעדיין לא אסרו יין של עכו"ם אך לגבי שחיטה מומר לע"ז הוא מומר לכל התורה, יש לומר שאין דרך מלך לאכול בלי לשתות ועוד שכתוב ויזבח ויסיתהו שההסתה היא בזביחה, ואין לומר שרק עובדיה זבח שהרי נאמר לרוב והוא לא היה יכול לשחוט לכולם, ואין לומר שאותם שנאמר עליהם והשארתי בישראל שבעת אלפים כל הברכיים אשר לא כרעו לבעל זבחו זבחו שהרי הם נשמרו מאיזבל ואין לומר שאנשי אחאב היו כשרים שהרי נאמר מושל מקשיב על דבר שקר כל משרתיו רשעים ואין לומר שאנשי יהושפט לא היו כשרים שיש ללמוד שכמו שמושל מקשיב לשקר משרתיו רשעים א"כ לדבר אמת משרתיו צדיקים ואין לומר שמזביחת אנשי אחאב אכלו אנשיו ויהושפט ואנשיו אכלו משחיטתם,

דף ה יש לומר שיהושפט לא נבדל מאחאב ואין לומר שלמדו את זה מהפסוק כמוני כמוך כעמי כעמך שא"כ גם לגבי כסוסי כסוסך נדרוש כך אלא ודאי הכוונה שמה שיהיה על הסוסים שלך יהיה על סוסי וא"כ כך הכוונה לגבי כעמי כעמך שמה שיהיה אתך ועמך יהיה אתי ועם עמי, אלא לומדים מהפסוק ומלך ישראל ויהושפט מלך יהודה יושבים איש על כסאו מלובשים בגדים כגון פתח שער שומרון ואין לומר שגורן הכוונה לגורן ממש שלא מסתבר ששער שומרון היה גורן אלא הכוונה שהשער היה כמו גורן כמו ששנינו שהסנהדרין היתה כמו חצי גורן עגולה כדי שיראו הדיינים זה את זה, לכאורה יש להוכיח כדברי שמואל מהפסוק והעורבים מביאים לו לחם ובשר בבוקר ולחם ובשר בערב ואמר רב יהודה בשם רב שהם הביאו את זה ממטבח של אחאב ואליהו אכל ולא חשש, יש לדחות שזה היה על פי הדיבור, רבינא מפרש שעורבים ממש הביאו לו אוכל, ורב אדא בר מניומי הקשה אולי זה בני אדם ששםם עורבים כמו הפסוק ויהרגו את עורב בצור עורב ואת זאב ביקב זאב, אמר רבינא וכי קרה מקרה ששם שניהם כך, אך יש לומר שנקראו כך על שם מקומם כמו שכתוב וארם יצאו גדודים וישבו מארץ ישראל נערה קטנה, והקשו על כך שאם היא נערה היא לא קטנה ופירש ר' פדת שהכוונה לקטנה ממקום ששמו נעורן אך יש לומר שאם בגלל מקומם נקראו כך היה צריך לכתוב עורביים.

לכאורה יש להוכיח ממה ששנינו הכל שוחטים אפילו כותי אפילו ערל ואפילו ישראל מומר ולא מדובר בערל שמתו אחיו מחמת מילה שהרי הוא כישראל גמור אלא מדובר במומר לערלות וא"כ שככתוב בסיפא ישראל מומר אם הכוונה למומר לדבר אחד וזה כמו הרישא שהוא מומר לערלות אלא מדובר במומר לע"ז וכרב ענן, ויש לדחות שבאמת מומר לע"ז פסול לשחיטה כמו ששנינו שע"ז היא חמורה שהכופר בה הוא

כמודה בכל התורה, אך ניתן לומר שמדובר במומר לאכול נבילות וכדברי רבא, ויש להקשות ממה ששנינו על הפסוק איש כי יקריב מכם ולא כולכם למעט מומר, וכתוב מכם בכס חלקתי ולא באומות, מן הבהמה לרבות בני אדם שדומים לבהמה ולמדו מכאן שמקבלים קרבנות מפורשי ישראל כדי שיחזרו בתשובה חוץ ממומר והמנסך את היין ומחלל שבתות, ויש להקשות שבתחילה ממעטים מומר ואח"כ כתוב שמקבלים קרבן מפורשי ישראל, ויש לומר שברישא מדובר במומר לכל התורה שלא מביא קרבן ובמציעתא מדובר במומר לדבר אחד ובסיפא כתוב חוץ ממומר ומנסך יין ומחלל שבת ואם מדובר במומר לכל התורה הרי כבר מיעטו ברישא ואם מדובר במומר לדבר אחד קשה מהבכא האמצעית אלא יש לפרש חוץ ממומר לנסך יין ולחלל שבת בפרהסיא א"כ מוכח שמומר לע"ז הוא כמומר לכל התורה ולא כרב ענן.

יש להקשות הרי מיעטו מומר מקרבן מהפסוק מעם הארץ עמוד ב ור"ש בן ר' יוסי אמר שר"ש למד מהפסוק אשר לא תעשינה בשגגה ואשם שרק מי ששב מידיעתו מביא קרבן על שגגתו ומי שלא שב מידיעתו לא מביא קרבן על השגגה, וביאר רב המנונא שת"ק ור"ש נחלקו במומר לאכול חלב אם יביא קרבן על דם שלת"ק לא מקבלים ולר"ש מקבלים כי הוא שב מידיעתו, יש לומר שצריך פסוק בחטאת וגם בעולה שאם היו ממעטים מומר מחטאת היינו אומרים שרק מחטאת מיעטו כי הוא בא לכפרה אך עולה שבאה לדורון יקבלו ממנו ואם היינו ממעטים בעולה היינו אומרים שרק מעולה מיעטו שהוא לא חייב בה אך בחטאת שהוא חייב בה הוא יביא, קמ"ל שלא.

משמע בבביתא שכשכתוב בהמה זה לגריעותא ויש להקשות שרב יהודה אמר שרב למד מהפסוק אדם ובהמה תושיע ה' מדבר בבני אדם שערומים בדעת והם שמים עצמם כבהמה, ויש לומר ששם כתוב אדם ובהמה אך אם כתוב בהמה לבד זה לגריעותא, אך יש להקשות מהפסוק וזרעתי את בית ישראל זרע אדם וזרע בהמה וזה לקללה ויש לומר שכיוון שכתוב זרע אדם וזרע בהמה כל אחד נכתב לחוד.

ר' חנן אומר בשם ר' יעקב בר אידי בשם ריב"ל בשם בר קפרא שר"ג ובית דינו נמנו לאסור שחיטת כותי, ור' זירא אמר לר' יעקב בר אידי אולי שמעת רק בשאין ישראל עומד על גביו אמר ר' יעקב שדומה תלמיד זה כאילו לא למד שמועה האם כשאין ישראל עומד על גביו צריך לומר שזה אסור, ויש להסתפק אם ר' זירא קיבל את דבריו, ויש להוכיח ממה שאמר ר"נ בר יצחק בשם ר' אסי שהוא ראה שר' יוחנן אכל משחיטת כותי וגם ר' אסי אכל משחיטת כותי ור' זירא תמה האם הם לא שמעו את תקנת ר"ג כי אם היו שומעים את זה הם לא היו אוכלים או שהם שמעו ובכ"ז הם לא קיבלו את זה, אח"כ פשט ר' זירא מעצמו שודאי הם שמעו ולא קיבלו שאם הם לא שמעו ולכן לא קיבלו איך קרה שהם אכלו איסור הרי אם הקב"ה לא מביא תקלה לבהמה של צדיקים ודאי צדיקים עצמם לא יכשלו,

דף ו ואם נאמר שר' זירא לא קיבל מר' יעקב שר"ג אסר לגמרי מדוע הוא לא פשט שר"ג אסר רק כשאין ישראל עומד על גביו אלא ודאי שר' זירא קיבל את דבריו ר' יעקב שר"ג אסר לגמרי. ר"ג גזר על כותים כמו ששנינו שר"מ שלח את ר"ש בן אלעזר להביא יין מהכותים ומצאו זקן אחד ואמר לו שמת סכין בלועך אם בעל נפש אתה ויש להמנע מהם, ור"ש סיפר את זה לר"מ ור"מ גזר עליהם וביאר ר"נ בר יצחק שמצאו שיש להם דמות יונה בהר גריזים שהם עובדים לה ור"מ לשיטתו שיש לחשוש למיעוט והוא גזר ברוב כותים משום מיעוט העובדים, וכך סברו ר"ג ובית דינו.

פשט הפסוק ושמת סכין מדבר בתלמיד היושב לפני רבו כמו שר' חייא שנה על הפסוק כי תשב ללחום את מושל בין תבין את אשר לפניך ושמת סכין בלועך אם בעל נפש אתה שאם התלמיד יודע בו יכול להשיב לו טעם יקבל ממנו ואם לא יבין את אשר לפניו ואם הוא בעל נפש יפרוש ממנו.

ר' אבהו שלח את ר' יצחק בן יוסף להביא יין מהכותים ומצאו זקן אחד ואמר לו אין כאן שומרי תורה, והוא סיפר את הדברים לר' אבהו ור' אבהו סיפר את הדברים לפני ר' אמי ור' אסי ולא זזו משם עד שעשו את הכותים כגוים גמורים, ולכאורה לענין שחיטה ויין נסך כבר גזרו בהם ר"ג ובית דינו, ויש לומר שהם גזרו ועדיין לא העם לא קיבל את הגזירה ועכשיו קבלו את

הגזירה, ור"נ בר יצחק מבאר שגזרו עליהם כעכו"ם לענין שהם לא מבטלים רשות בחצר ולא נותנים רשות, כמו ששנינו שישראל מומר ששומר שבת בפרהסיא יכול לתת ולבטל רשות ואם אינו שומר שבת בפרהסיא אינו נותן ומבטל רשות שאמרו שרק ישראל נותן ומבטל רשות אך בעכו"ם עד שישכור שאומר לו רשותי קנויה לך רשותי מבוטלת לך קנה ואינו צריך לזכות.

ר' זירא ורב אסי הגיעו לפונדק במקום ששמו יאי והגישו להם ביצים מצומקות בבישול ביין ר' זירא לא אכל אך רב אסי אכל אמר לו ר' זירא אינך חושש לתערובת דמאי, אמר לו לא חשבתי על כך, וקשה וכי יזדמן לרב אסי לאכול איסור הרי הקב"ה לא מביא תקלה אפילו לבהמתם של צדיקים ק"ו לצדיקים עצמם, ור' זירא יצא וחיפש ומצא את מה ששנינו שמי שקנה יין לתת למורייס או אלונתית או שקנה כרשינים לעשות מהם מאכל של גריסים או שקנה עדשים לעשות מהם מאכל רסיסים חייב משום דמאי וק"ו משום ודאי אך הם עצמם מותרים כי הם תערובת ולא גזרו על כך, ויש להוכיח שגזרו גם בתערובת דמאי ששנינו שמי שנתן עיסה לשכנתו לאפותה או שהביא לה קדירה לבשל אינו חושש לשאור ותבלין שבה לשביעית ומעשר ואם אמר לה עשי משלך חושש לשאור ותבלין שבה משום שביעית ומעשר, ויש לחלק שכיוון שהוא אמר לה עשי משלך זה כאילו הוא עירב בידי, ופרס אומר ששאור ותבלין שעשויים לטעם מחמירים גם בתערובתם שהטעם אינו בטל, אך קשה שיש לחשוש להחלפה כמו ששנינו שמי שנותן לחמותו מעשר את מה שהוא נותן לה ואת מה שהוא נוטל ממנה כי היא חשודה להחליף את המתקלקל, ויש לומר שדוקא בחמותו הטעם הוא כדברי ר' יהודה שהיא רוצה בתקנת בתה והיא בושח מחתנה, **עמוד ב** אך קשה שגם בנשים אחרות חששו שהרי שנינו שמי שנותן לפונדקית מעשר את מה שהוא נותן לה ואת מה שהוא נוטל ממנה כי היא חשודה להחליף, ויש לומר שגם שם היא מורה היתר לעצמה וכי תלמיד ישיבה יאכל חם ואני אוכל קר, אך יש להוכיח ממה ששנינו שאשת חבר יכולה לטחון עם אשת עם הארץ בזמן טומאתה ולא בזמן טהרתה, ור"ש בן אלעזר אומר שגם כשהיא טמאה היא לא תטחון עמה כי חברתה נותנת משלה והיא אוכלת וקשה שאם היא גוזלת משל בעלה לאחרות ודאי היא חשודה להחליף, ומבאר רב יוסף שגם שם יש לה הוראת היתר שחברתה לא תהיה פחות משור שאוכל מדישו.

ר' יהושע בן זירון בן חמיו של ר"מ העיד לפני רבי שר"מ אכל עלה ירק בבית שאן בלי מעשר ורבי התיר את כל בית שאן לפי עדות זו, וחברו עליו אחיו ובית אביו וכי במקום שאבותיך ואבות אבותיך נהגו בו איסור אתה נוהג בו היתר ורבי דרש להם את הפסוק וכתת נחש הנחוששת אשר עשה משה כי עד הימים ההמה היו בני ישראל מקטרים לו ויקרא לו נחוששת, האם יתכן שאסא ויהושפט לא ביערוהו הרי הם ביערו את כל הע"ז שהיו בזמנם,

דף ז אלא שאבותיו הניחו לו מקום להתגדל בו וכן לענין בית שאן אבותי הניחו לי מקום להתגדל בו, ולומדים מכאן שת"ח שחידש הלכה לא מזיחים אותו ויש אומרים שלא מזיחים אותו, ויש אומרים שלא מזיחים אותו, מזיחים מלשון לא יזח **החושן על האפור**, מזיחים מלשון כי לא יזנח לעולם ה', מזיחים מלשון משרבו זוחי הלב רבו מחלוקות בישראל, ורב יהודה בן ר"ש בן פזי מקשה וכי יש מ"ד שבית שאן אינה מא"י הרי כתוב ולא הוריש מנשה את בית שאן ובנותיה ואת **תענך ובנותיה**, ויש לומר שנשמט לרב יהודה את מה שאמר ר"ש בן אליקים בשם ר"א בן פדת שאמר בשם ר"א בן שמוע שעולי מצרים כבשו הרבה כרכים ולא כבשום עולי בבל שקדושה הראשונה לא קדשה לעתיד לבא והם הניחו מלקדש כדי שעניים יסמכו על המקומות הללו בשביעית, ר' ירמיה שאל את ר' זירא הרי ר"מ אכל רק עלה בעלמא, אמר ר' זירא שהוא אכל מאגודה ושנינו שחיוב ירק הנאגד למעשר הוא משיאגד, ואין לומר שר"מ שכח לעשרו שהרי הקב"ה לא מביא תקלה אפילו לבהמתם של צדיקים ק"ו שלצדיקים הוא לא מביא תקלה, ואין לומר שר"מ עישר עליהם ממקום אחר שהרי שנינו שחברים לא נחשדו לתרום שלא מהמוקף, ואין לומר שר"מ נתן עיניו בצד אחד למעשר והוא אכל מהצד

האחר שהרי אדם גדול העיד על כך והוא התבונן שהוא לא עישר כלל.

המעשה של בהמת צדיקים היה בר' פינחס בן יאיר שהלך לעסוק בפדין שבויים והוא הגיע לנהר גינאי ואמר לו חלוק לי מימך אמר לו הנהר אתה ואני הולכים לעשות רצון קוננו אני ודאי עושה ואתה רק ספק אמר לו ר' פינחס אם אינך חולק אגזור עליך שלא יעברו בך מים לעולם, והנהר חלק לו, והיה עמו יהודי שנשא חיטים למצות ור' פנחס אמר לנהר לחלוק גם לו כי הוא עוסק במצוה והנהר חלק לו, והיה עמם ישמעאלי שלייה אותם וביקש רבי פינחס שיחלוק גם לו שלא יאמרו כך עושים לבני לוייה והנהר חלק גם לו, אמר רב יוסף כמה גדול ר' פינחס ממשה וס' ריבוא ישראל שהים חלק להם פעם אחת וכאן ג' פעמים וניתן לומר שגם כאן הוא חלק רק פעם אחת אלא ר' פנחס גדול כמשה וס' ריבוא, וכשהגיעו לפונדק הטילו שעורים לחמורו והוא לא אכל **עמוד ב** וחבטו אותם לנקותם ועדיין הוא לא אכל אמר להם ר' פינחס אולי לא עשרתם והם עשרו ואז הוא אכל, אמר להם ר' פנחס ענייה זו הולכת לעשות רצון קונה ואתם מבקשים להאכילה טבל, אך קשה שלא חייבים לעשר לבהמה כמו ששנינו שמי שקנה בשביל לזרוע ולבהמה וקמח לעורות ושמן לנר ולסוך בו כלים פטור מדמאי, יש לומר שר' יוחנן אמר על משנה זו שלבהמה פטור רק כשקנה מתחילה עבורה אך אם קנה לאדם ונמלך לבהמה צריך לעשר, וכן שנינו להדיא שמי שקנה פירות מהשוק לאכלם ונמלך עליהם לבהמה לא יתן לפני בהמתו או לפני בהמת חבירו אלא א"כ עישר, כששמע רבי שר' פינחס מגיע הוא יצא לקראתו ואמר לו רצונך לסעוד אצלי ור' פינחס הסכים ורבי שמח אמר לו ר' פינחס סובר אתה שאני מודר הנאה מישראל אין זו הסיבה אלא שישראל הם קדושים יש רוצה לתת ואין לו ויש שיש לו ואינו רוצה וכתוב **אל תלחם את לחם רע עין ואל תתאו למטעמותיו כי כמו שער בנפשו כן הוא אכול ושתה יאמר לו ולבו בל עמו** ואתה רוצה ויש לך אך עכשיו אני מסרב כי עוסק אני במצוה וכשאחזור אכנס אליך וכשחזור ר' פינחס הוא נכנס מהפתח שעמדו בו פרדות לבנות אמר ר' פינחס יש מלאך המוות בביתו של זה ואני אסעוד אצלו ורבי שמע ויצא אליו ואמר לו אמכרם אמר ר' פינחס שאסור מצד לפני עוור אמר רבי אפקירם אמר ר' פינחס כ"ש שיגדל ההיזק שלהם אמר לו רבי אעקר אותם אמר ר' פינחס זה צער בעלי חיים אמר רבי אהרוג אותם אמר ר' פינחס שזה בל תשחית, ורבי הפציר בו הרבה ולא הצליח וגדל הר והבדיל ביניהם ורבי בכה ואמר אם בחייהם איני זוכה שיבא אצלי לאחר מותי ודאי לא אזכה להתקרב אליו, כמו שאמר ר' חמא גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם שהרי נאמר ויהי הם קוברים איש והנה ראו את הגדוד וישליכו את האיש בקבר אלישע וילך ויגע בעצמות אלישע ויחי ויעמוד על רגליו, ורב פפא הקשה אולי המת חזר לחיות כדי ליקיים את ברכת אליהו לאלישע ויהי נא פי שנים **ברוחך אלי** אמר אב"י א"כ מדוע שנינו שהוא רק הלך מהקבר אך לא הלך לביתו, וברכת אליהו התקיימה כדברי ר' יוחנן שאלישע ריפא את צרעת נעמן וצרעת שקולה כמת כמו שנאמר **אל נא תהי כמת**.

ריב"ל אמר שפרדות נקראים ימים שאימתם מוטלת על הבריות כמו שאמר ר' חנינא שמעולם לא שאל אותי אדם על מכת פרדה לבנה והוא חי אך קשה שרואים שחיים אחרי מכת פרדה, ויש לומר שהכוונה היא שהמכה לא נרפאת, אך קשה שרואים שהמכה נרפאת ויש לומר שר' חנינא דיבר על פרדות שרק ראש רגליהם לבנות.

ר' חנינא דרש בפסוק **אין עוד מלבדו** אפילו כשפים, אשה אחת בקשה לקחת עפר מתחת ר' חנינא כדי לפעול בו את כשפיה אמר לה ר' חנינא קחי מה שתרצי ולא יועיל לך שהרי נאמר **אין עוד מלבדו** אך קשה שר' יוחנן אמר שנקרא שם כשפים שהם מכחישים בפמליא של מעלה יש לומר שזכויותיו של ר' חנינא גדולות ולכן אצלו לא מועיל הכישוף.

ר' חנינא אמר שאדם לא נוקף את אצבעו למטה עד שיכריזו על כך מלמעלה שכתוב **מה מצעדי גבר כוננו ואדם מה יבין דרכו**, ור"א אומר שדם הניקוף מרצה על אדם כדם עולה ואמר רבא שזה דוקא כשניקף באגודל ימין ובניקוף שני קודם שהתרפא לו הראשון ודוקא כשהוא הולך לדבר מצוה, אמרו על ר' פנחס

בן יאיר שמעולם לא בצע על פרוסה שאינה שלו ומיום שהוא עמד על דעתו הוא לא נהנה מסעודת אביו.

דף ח' זירא אומר בשם שמואל שאם ליבן סכין ושחט בה השחיטה כשרה שהחידוד שלה חותך לפני שמשיע הליבון במקום השחיטה, אך קשה שהסכין נוגעת בצדדים יש לומר שבית השחיטה מתרחב מצידי הסכין.

הסתפקו באופן שליבן שפוד והכה בו האם זה נקרא שחין או מכוה, והנ"מ היא כמו ששנינו ששחין ומכוה מטמאים בשבוע אחד ובשני סימנים, שער לבן ופסיון, והתורה חלקה אותם לומר שאינם מצטרפים זה עם זה לשיעור גריס, ושנינו מהו שחין ומהו מכוה, אם קיבל מכה בעץ או אבן או גפת בחמי טבריה ובכל דבר שאינו מחמת האור לרבות עופרת ממקורה זה שחין, ומכוה הוא שנכוה בגחלת או ברמץ או בסיד רוח או בגיפסית רותח ובכל דבר שבא מחמת האור לרבות חמי האור, ושנינו שאם יש שחין ומכוה אם השחין קדם למכוה המכוה ביטלה את השחין ואם המכוה קדמה לשחין השחין ביטל את המכוה, ויש לבאר כאן שהיה בו חצי גריס שחין ואח"כ הוא ליבן שפוד והכה בו ויצא חצי גריס נוסף והספק הוא אם החבטה קדמה וההבל מבטל את השחין ומכוה לא מצטרפת לשחין או שההבל קדם והחבטה ביטלה את המכוה והיא מצטרפת לחצי גריס שחין, לכאורה יש להוכיח מדברי ר' זירא בשם שמואל בליבן סכין ושחט שחידודה קודמת לליבונה א"כ החבטה קודמת, ויש לדחות שאין להוכיח מחידוד שהוא משפיע קודם, ויש להוכיח ממה ששנינו שאם ליבן שפוד והכה בו הוא נידון משום מכות אש א"כ החבטה קודמת, ויש לדחות שמדובר בהכאה בדקירה שזה כמו חידוד.

ר"נ אומר בשם רבה בר אבוב שמותר לשחט בסכין של עכו"ם שזה קלקול ואינו הנאה מע"ז אך אסור לחתוך בה בשר שזה תיקון, אמר רבא שיתכן שאסור לשחוט והיינו בבהמה מסוכנת שהשחיטה היא תיקון ומותר לחתוך אברים חשובים שצריך אותם לדורון ואז החיתוך הוא קלקול, אך קשה שממה נפשך יש לאסור בגלל השמנונית של איסור **עמוד ב' יש לומר שמדובר בסכין חדשה, אך קשה שהיא מותרת בהנאה בין לר' ישמעאל ובין לר"ע שמשמשי ע"ז אסורים רק משעה שיעבדו, יש לומר שמדובר שכבר חתך עצים לע"ז בסכין הזו, עוד יש לומר שמדובר בסכין ישנה ולא חששו לאיסור באופן שהוא ליבן אותה באור.**

רב סובר שאם שחטו בסכין של ע"ז יקלוף את מקום השחיטה, ורבה בר בר חנה סובר שמספיק הדחה, ולכאורה נחלקו שלרבה מקום השחיטה צונן ומספיק הדחה ולרב מקום בית השחיטה רותח, ויש לומר שלכו"ע בית השחיטה הוא רותח ולכן לרב יש לקלוף ורבה סבר שכשהסימנים טרודים להוציא דם הם אינם בולעים, עוד יש לומר שלכו"ע בית השחיטה צונן ולכן לרבה מספיק הדחה ורב סבר שיקלוף שיתכן שמתוך דוחק הסכין יבלע שם איסור.

נחלקו רב אחא ורבינא בסכין ששחט בה טריפה אם מכשירים אותה אם בצונן או שצריך בחמים ולהלכה מספיק בצונן, ואם יש לו חתיכת בגד ישנה לקנח לא צריך גם בצונן, ולכאורה מי שסבר שצריך בחמים כי היא בלעה איסור יש להקשות בכל בהמת היתר שנבלע בשחיטה מאבר מן החי, יש לומר שהבליעה היא רק כשבית השחיטה מתחמם וזה רק בגמר השחיטה ואז זה כבר שעת היתר.

רב יהודה אומר בשם רב שטבח צריך ג' סכינים אחד שהוא שוחט בה ואחד שהוא חותך בה בשר ואחד שהוא חותך בה את החלבים, אך קשה שיתקן לו סכין אחת באחת הוא יחתוך את הבשר ואח"כ הוא יחתוך את החלבים, יש לומר שגזרו שמא יחתוך את החלב לפני הבשר, אך קשה שגם אם יש לו שני סכינים הם יתחלפו לו יש לומר שכיון שיש לו שנים יש לו היכר.

אמימר אומר בשם רב פפא שאדם לא יכפה את הכסלים מעל הבשר שהחלב יזוב והבשר יבלע ממנו, ואין להקשות שהבשר יבלע מהחלב גם כשהם מונחים כדרכם כי יש קרום תחת החלב שמפסיק בינו לבשר,

דף ט' אך כשהוא מלמעלה חששו שאותו קרום יקרע מחמת משמוש ידי הטבח.

עוד אמר רב יהודה בשם רב שת"ח צריך ללמוד ג' דברים כתב שחיטה ומילה, ורב חנניא בר שלמיא הוסיף בשם רב שהוא

צריך ללמוד גם קשר של תפילין וברכת חתנים וקשירת ציצית ורב יהודה סובר שכיון שהם מצויים כולם בקיאים בהם ואינם צריכים לימוד.

עוד אמר רב יהודה בשם שמואל שטבח שלא יודע הלכות שחיטה אין לאכול משחיטתו וההלכות הן: שהייה דריסה הגרמה חלדה ועיקור, ולכאורה קשה מה החידוש הרי זה משניות מפורשות לקמן, יש לומר שהחידוש הוא שאפילו אם שחט לפנינו כראוי ב' או ג' פעמים לא אומרים שעכשיו הוא שחט כראוי שכיון שהוא לא למד יתכן שהוא שהה ולא שם לבו לכך.

עוד אמר רב יהודה בשם שמואל שהשוחט צריך לבדוק בסימנים לאחר שחיטה ורב יוסף מוכיח כן ממה ששנינו שר"ש אומר אם שהה כדי ביקור ולכאורה הכוונה לביקור סימנים ואב"י דוחה שזה כדברי ר' יוחנן כדי ביקור חכם, אך קשה שא"כ זה תלוי בשיעור המרחק מבית החכם לשוחט, יש לומר שהכוונה לביקור טבח חכם, ר' אלעזר בן אנטיגנוס אומר בשם ר"א בן ר' ינאי שאם לא בדק הבהמה טריפה והיא אסורה באכילה ובכרייתא שנינו שהיא נבילה ומטמאה במשא, ומחלוקתם תלויה בדברי רב הונא שאמר שבהמה בחייה בחזקת איסור אבר מן החי עד שיודע במה נשחטה ואחר השחיטה היא בחזקת היתר עד שיודע אם נטרפה ונחלקו כשיש ספק אם היא בחזקת איסור של חיה ועכשיו היא מתה והיא נבילה או שאומרים רק חזקת איסור אך אין חזקת טומאה ולכן היא רק טריפה.

יש להקשות בדברי רב הונא שנאמר שבשחיטה הותרה ולא שיש חזקת היתר יש לומר שהחזקה מועילה גם כשיש ריעותא, כמו ששאל ר' אבא את רב הונא שאם בא זאב ולקח מבני מעיה, אך לכאורה אין כאן שאלה שהרי אינם כאן אלא השאלה היא אם הוא ניקב את בני מעיה אך גם בזה אין שאלה שהרי רואים שהוא ניקב, אלא השאלה היא כשנטל הזאב והחזירים נקובים האם נחשוש שהיה כבר נקב קודם שנטל או שהוא עשה את הנקב והבהמה כשרה, ואמר רב הונא שלא חוששים שהזאב נקב במקום נקב, ור' אבא הקשה ששנינו שאם ראה ציפור מנקרת בתאנה ועכבר שניקר באבטיחים, **עמוד ב' חוששים לגילוי שהוא נקב במקום נקב, אמר רב הונא שאין להוכיח מסכנה לאיסור שבסכנה מחמירים יותר, ורבא הקשה שכמו שבספק סכנה מחמירים כך יש להחמיר בספק איסור, ואב"י הוכיח שאיסור הוא קל יותר ששנינו שספק טומאה ברה"י טהור ואילו ספק מים מגולים אסור, אמר רבא שאין להוכיח מספק טומאה ששם זה הלכה ללמוד מסוטה שכמו שבסוטה אסור מספק רק ברשות היחיד ולא ברה"י כך בספק טומאה אסורים רק ברשות היחיד ולא ברה"י, ורב שימי מוכיח ממה ששנינו שאם היה שרץ בפי חולדה שהלכה על ככרות של תרומה וספק אם השרץ נגע בככרות או לא טהור מספק ואילו בספק מים מגולים אסור, יש לומר שגם לגבי חולדה נאמר הלכה ללמוד בספק טומאה מסוטה שאסרו רק בספק שהוא כמי שיש בו דעת להשאל אך בחולדה אין דעת להשאל ולא אסורים בספק טומאה, ורב אשי מוכיח ממה ששנינו שאם הניח צלוחית מגולה ומצאה מכוסה היא טמאה שתולים שאדם טמא נכנס לשם וכיסה אותה ואם הניחה מכוסה ומצאה מגולה אם חולדה יכולה לשתות ממנה או נחש לדעת ר"ג או שירד עליה טל בלילה היא פסולה.**